گزارش وضعیت پسته ایران و آمریکا در بازارهای جهانی

کمیته بازرگانی انجمن پسته ایران

طبق آمار گمرک ایران ۸ هزار تن پسته در ماه آذر صادر شده است. در این ماه بازارهای مشترک المنافع، شبه قاره هند و خاورمیانه بیشترین سهم از صادرات پسته ایران را به خود اختصاص دادند.

در سه ماه اول سال محصولی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ (از مهر تا پایان آذر ۱۴۰۱)، از کل برآورد ۱۲۱ هزار تن پسته در دسترس اول دوره، معادل ۳۰ هزار تن به مصرف رسیده است؛ از این میزان، معادل ۲۶ هزار تن پستهٔ خشک در پوست صادر شده و تخمین زده می‌شود ۴ هزار تن پسته در داخل کشور فروش رفته‌باشد. مانده محصول پسته ایران در پایان آذر ۱۴۰۱، پس از کسر برآورد مصرف داخل و میزان صادرات، ۹۱ هزار تن تخمین‌زده می‌شود.

حجم صادرات پسته ایران در طول سه ماه اول سال محصولی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، حدود ۲۱ درصد از تخمین موجودی اول سال محسوب می‌شود. سهم صادرات در مدت مشابه سال گذشته ۳۷ درصد از موجودی اول سال بود. این آمار به معنای کاهش ۴۳ درصدی سهم صادرات سه ماهه از موجودی اول دوره در مقایسه با سال قبل و روندهای طولانی مدت می باشد.

در سه ماه اول سال محصولی ۱۴۰۲-۱۴۰۱، کشورهای مشترک المنافع، به عنوان اولین مقصد پسته صادراتی ایران، خریدار ۷ هزار تن پسته از ایران بوده اند. با این حال بواسطه کاهش کلی حجم صادرات، ورود پسته ایرانی به این مقاصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته حدود ۲۲ درصد کاهش داشته است. بازار شبه قاره هند با سهم ۵ هزار تنی از صادرات پسته ایران، دومین مقصد صادراتی این دوره گزارش شده که نسبت به مدت مشابه سال محصولی قبل مبین کاهشی ۱۷ درصدی است. سومین مقصد صادراتی پسته ایران در سه ماهی که گذشت بازار خاورمیانه با سهم ۳ هزار تنی از کل صادرات بوده که نسبت به سه ماه اول سال محصولی قبل ۲۵ درصد کاهش نشان می دهد.

در روزهای اخیر، به‌دنبال افزایش نرخ دلار در کشور شاهد تعدیل نسبی قیمت‌های پسته ایران در بازارهای جهانی بوده ایم. اما این تعدیل قیمت منجر به افزایش تقاضای جدی از جانب مشتریان خارجی نشده است و پیش بینی می شود که بنا به دلایلی در ماه های آتی نیز شاهد تقاضای پرحجم از جانب مشتریان خارجی برای پسته ایران نباشیم. این دلایل عبارتند از:





۱. تأمین حجم قابل توجهی از تقاضای جهانی با پسته آمریکایی، در پی فروش کم پسته ایرانی در سه ماه اول سال محصولی جاری، به دلیل قیمت های بالا. به عنوان مثال، بازار شرق دور در سه ماهۀ گذشته، تنها ۳ هزار تن واردات پسته از ایران داشته، در حالیکه سال گذشته، مقصد ۱۷ هزار تن پسته از ایران در مدت مشابه بوده است. کاهش صادرات به این بازار ناشی از حساسیت خریداران چینی به قیمت و کشش آنها به سمت پسته رقیب بوده است؛ طبق آمار کمیته اجرایی پسته آمریکا (ACP)، صادرات پسته آمریکایی به این مقصد مهم طی سه ماه اول سال محصولی جاری ۴۳ هزار تن گزارش شده‌است.

۲. انگیزه کم کشاورزان برای فروش محصول به دلیل احتمال افزایش نرخ ارز، حجم کم محصول سال جاری و مشخص نبودن وضعیت محصول سال آینده.

۳. انگیزه کم تجار و صادرکنندگان برای خرید و صادرات به دلیل ریسک ناشی از نوسانات نرخ ارز و تداوم چالش های متعدد از جمله مسائل مالی، قانونی، تحریمی و از همه مهم تر مسئله تعهد ارزی.

با توجه به اینکه امسال عرضۀ مغز پسته توسط کشورهای رقیب بیشتر بوده، در ماه های اخیر شاهد کاهش قیمت آن در بازارهای جهانی بوده ایم. برخلاف روند سال گذشته، پیش بینی می شود امسال قیمت مغز پسته، اهرم ثبات چندان قدرتمندی برای پسته خشک در پوست ایرانی محسوب نشود. از آنجا که کیفیت پسته آمریکایی در برداشت دوم پایین تر از حد انتظار بوده و احتمالاً حجم قابل توجهی از این پسته ها به صورت مغز یا ماده اولیه تولید مغز به بازار عرضه شوند، این احتمال وجود دارد که چه بسا این روند در ماه های آتی تشدید شود.

وضعیت تجاری پسته آمریکا

طبق آمار کمیته اجرایی پسته آمریکا، ۲۴ هزار تن پسته در ماه نوامبر (سومین ماه از سال محصولی ۲۰۲۳-۲۰۲۲) صادر شده است. در این ماه بازارهای شرق دور، خاورمیانه و اروپا به ترتیب بیشترین سهم از صادرات پسته آمریکا را به خود اختصاص دادند. در سه ماه اول سال محصولی جاری، از کل ۵۶۲ هزار تن پسته در دسترس، ۱۰۲ هزار تن به مصرف رسیده است؛ از این میزان، ۷۴ هزار تن پسته صادر شده و ۲۸ هزار تن پسته در داخل آمریکا فروش رفته‌است.

مقایسه مقاصد صادراتی طی سه ماه اول سال محصولی

